

Edukacja dla bezpieczeństwa - WYMAGANIA EDUKACYJNE :

TREŚCI NAUCZANIA

KRYTERIA OCENIANIA

Edukacja dla bezpieczeństwa służy przygotowaniu uczniów do właściwego zachowania oraz odpowiednich reakcji w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia. Przedmiot obejmuje różnorodne treści kształcenia z zakresu bezpieczeństwa państwa, treści dotyczące organizacji działań ratowniczych, edukacji zdrowotnej i pierwszej pomocy.

Bezpieczeństwo państwa pojmowane jest jako obszar wiedzy, który wyjaśnia mechanizmy zapewnienia ładu, porządku, stabilności społeczności ludzkich, a także towarzyszących temu koncepcji, metod i form postępowania. Kształcenie, w ramach przygotowania do działania w stanach nadzwyczajnych, ma charakter interdyscyplinarny, nastawiony na skuteczne działanie i radzenie sobie poszczególnych jednostek w sytuacjach określonych zagrożeń.

Jedną z najważniejszych umiejętności zdobywanych w szkole jest umiejętność udzielania pierwszej pomocy. Już na wczesnym etapie edukacji należy wprowadzić zagadnienia związane z ochroną zdrowia i życia: ocenę bezpieczeństwa miejsca zdarzenia, rozpoznanie potencjalnego zagrożenia życia na podstawie prostych objawów, skuteczne wezwanie pomocy, podejmowanie wstępnych czynności ratujących życie.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa.
2. Przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych).
3. Kształtowanie umiejętności z zakresu podstaw pierwszej pomocy.
4. Kształtowanie postaw obronnych.

Warunki i sposób realizacji

Niezwykle istotne jest, aby w trakcie nauczania przedmiotu koncentrować się na kluczowych problemach, szczególnie w aspekcie praktycznym, poświęcając im najwięcej czasu.

W ramach realizacji celu „Rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa” ważne jest, aby korzystać z pomocy multimedialnych, które przybliżą uczniom istotę

bezpieczeństwa i charakterystykę jego zagrożeń. Zajęcia w tym przypadku powinny też być wspomagane wizytami w instytucjach państwowych, stojących na straży bezpieczeństwa. Istotne znaczenie w rozwoju młodzieży ma wychowanie mające na celu kształtowanie postawy patriotycznej oraz poczucia odpowiedzialności za dorobek minionych pokoleń.

Zajęcia związane z celem „Przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych Uczniów należy wdrażać do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych, wskazując, w jaki sposób uzyskać pomoc od osób godnych zaufania i służb ratunkowych.

Na zajęciach związanych z celem „Kształtowanie postaw indywidualnych i społecznych sprzyjających zdrowiu” należy przede wszystkim uwzględnić realne potrzeby zdrowotne.

Treści kształcenia – wymagania szczegółowe

I. Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:

- 1) Zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, rozumie istotę problemu bezpieczeństwa; wymienia składniki bezpieczeństwa państwa;
- 2) Jest zorientowany w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa wynikających z położenia Polski;
- 3) Zna i przedstawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski;
- 4) Zna misję Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa oraz strukturę organizacyjną i uzbrojenie.

II. Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych).

Uczeń:

- 1) Wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołanych przez czło□wieka);

- 2) Wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
- 3) Przedstawia obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji;
- 4) Omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń;
- 5) Wymienia przykłady zagrożeń środowiskowych, w tym zna zasady postępowania w razie pożaru, wypadku komunikacyjnego, zagrożenia powodzią, intensywnej śnieżycy, uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych, zdarzenia terrorystycznego.

III. Podstawy pierwszej pomocy. Uczeń:

- 1) Rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę;
- 2) Zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:
  - a) unikania narażania własnego zdrowia,
  - b) oceniania własnych możliwości,
  - c) rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym,
  - d) wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej;
- 3) Podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach;
- 4) Przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć;
- 5) Potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:
  - a) wyjaśnia pojęcie stanu zagrożenia życia,
  - b) wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,

c) wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych;

6) Wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:

a) wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe,

b) wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu;

7) Podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy; Dziennik Ustaw – 4 – Poz. 1717

8) Zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:

a) wymienia objawy utraty przytomności,

b) ocenia przytomność poszkodowanego,

c) ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami przez okres do 10 sekund), d) wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,

e) udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło – żuchwa,

f) układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej,

g) zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny;

9) Systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej;

10) Zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:

a) wyjaśnia pojęcie nagłego zatrzymania krążenia i wymienia jego oznaki,

b) wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości,

c) omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia,

d) wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,

e) opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej;

11) Wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:

- a) wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia,
- b) omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,
- c) wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowy w przypadku zadławienia,
- d) wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci;

12) Zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy: wymienia przedmioty, które powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, przygotowanej na wyprawę turystyczną;

13) Zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:

- a) wyjaśnia pojęcia rany, krwotoku,
- b) wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny,
- c) wyjaśnia, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny,
- d) wykonuje opatrunek uciskowy,
- e) bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne,
- f) wyjaśnia pojęcia złamania, skręcenia, zwichnięcia,
- g) stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów,
- h) wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy;

14) Rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach:

- a) wyjaśnia pojęcie oparzenia,
- b) omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego,
- c) demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny,
- d) wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem małych dzieci i środowiska domowego;

15) Zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:

a) potrafi rozróżnić rodzaje krwotoków,

b) potrafi zatamować krwotok przy użyciu dłoni oraz opatrunku uciskowego,

c) zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”)

IV. Kształtowanie postaw obronnych.

1. Terenoznawstwo. Uczeń:

1) zna podstawy orientowania się w terenie, w tym potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą np. kompasu, busoli, GPS oraz orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych;

2) potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie.

2. Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym. Uczeń:

1) zna istotę cyberbezpieczeństwa;

2) potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać umiarkowane sformułowania wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.

3. Przygotowanie do szkolenia strzeleckiego. Uczeń:

1) zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką;

2) zna podstawowe części składowe broni strzeleckiej;

3) potrafi przyjmować postawy strzeleckie;

4) potrafi prawidłowo zgrywać przyrządy celownicze, regulować oddech w czasie składania się do strzału oraz ściągając język spustowy ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego,

Edukacja dla bezpieczeństwa: Kryteria oceniania

Ocena	Umiejętności i aktywność Uczeń:	Wiedza Uczeń:
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia własne koncepcje rozwiązań, działań, • Systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą • Odnajduje analogie wskazując szanse i	<ul style="list-style-type: none"> • Zdobył wiedzę znacznie wykraczającą poza zakres materiału programowego

	<p>zagrożenia określonych rozwiązań</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień • Argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową 	
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji • Samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela • Jest aktywny na lekcjach • Sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie • Sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z edukacji dla bezpieczeństwa
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji • Poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo – skutkowych • Podejmuje wybrane zadania dodatkowe • Jest aktywny w czasie lekcji • 	<ul style="list-style-type: none"> • Opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji • Samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć • Przejawia przeciętną aktywność 	<ul style="list-style-type: none"> • Opanował podstawowe elementy programu, pozwalające na podjęcie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • Przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte
Niedostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszy rozwój w ramach przedmiotu

Opracował Wiesław Chyrkowski